

IV 61
Kopier

[Hacks, Alexander]
Köpenhamn 1887

Eskola Gubbens

VISOR.

ABO.

G. W. Wilén & Co:s boktryckeri.
1887.

Preis: 50 penni.

Eskola Gubbens Visor.

Under detta namn vunno för omkring handrade femtio år tillbaka tvänne tillfällighetsstycken, det ena i anledning af Borgaren Joseph Petrejs (Eskola Gubbens) bröllop, det andra om hans begravning, en stor ryktbarhet. Tiden har liksom långt för detta bragt dem i glömska, lika med så mycket annat som smickrat sig med ett oförgyngligt minne. Emellertid förtjena begge dessa stycken så mycket mer såsom karakteristiska målningar af tiden att bevaras, som vår historia är så ytterst fattig på alla slags minnester. Såsom Hr Profess. och Ridd. Lagus, uti Åbo Hofrätts historia pag. 573 uppgifvit, har man ansett Assessoren i Åbo Hofrätt Johan Browallius vara författare till dem; uti förtalet till samma arbete, pag. XXIII upplyses liksom att de äro af en Hacks, efter Prof. Lagi mening den Johan Carl(son) Hacks, hvilken, född i Kyro, blef Student i Åbo 1728, promoverades till Phil. Mag. 1735, och år 1767 dog såsom Kontraktsprest och Kyrkoh. i Westra. I Åbo ännu år 1839, enligt af framlidne kanslirådet J. F. Wallenius då publicerade meddelande, lefvande släktning till Prosten Hacks uppgifva dennes broder, en Hofrättsauskultant Hacks, såsom författare till dessa stycken. Han skall, enligt titeln på grafskriften, bott hos Petrej, och efter berättelse af honom njutit mycken välfärd. Af det tryckta exemplaret torde knappt något nummer finnas. Vi hafva, säger kanslirådet W., sökt, men icke fått tillfälle att jemföra den afskrift vi här meddela med det tryckta originalet, och hafva i det stället valdt den utelåg, att jemföra denna med flere andra afskrifter, samt att af dessa bibehålla den läsart, som syns oss bäst.

1.

Then som ti Hantel callen är,
Han theri lyckli vara blir.

At tä vara sant, Peviste, Tä Porkaren vast lilla Saxa Hantelsmannen i Tapel-Tan Äpo, Ehrepörne, Kluka och kräckeli Wörstänrika Munser Jäseph Bedrej, Prukumen, Wick then Ehreporna och fasil Pesketlika Lantenas Jomfrun Anuika Sikfris Tuter, Pruden, Ti Ekta, Som uti myky Fyrnäma Folckenas närvarante, Kedte i Äpo, inuti Eskola Kärtten, justament mittibä Tan pakom Missommars Taken, i then Aren 1732.

Nu trax

Then kamle Hacksens yuksta Sänen.

Hei, si! Ka-Ta! säker ja, I Ferumma Ku Herrar härinnä,
Kranna Matamerna mä, ä Jomfrur af Tyktika Sinnä!
Hei gära hjertandes hei! huru ha ti här innä så tjäja!
Woi huru kräckeli krant! aj-aj! ni, hva sku ja säja?
Nä gära Tu, ku ti nu hålla Pryllop i Afto mä kamman
Och uti Klätjenes Lust nu just här Pinta tilsamman,
Äntli äntä thessa vä, som älska hvarandra så mycki,
Ä min-san ti hvaran hava ärlika gärlika Tycki.
Ja, meck kunte ja tru, at tä kullä lyckas vör thenna
Prukumen häruti mä; ty ja Honom värkeli känna.
Han vara vällen så pra till at hantla på pästa manerä,
Han uppä Tärkena kan som Dyskana tura passera:
Wanka och lunka omkrink, ättink uti Penkana vantla,
Trömink, ä Säl-peck, ä Tran uta ti Käri-Pynträna hantla.
Jumen nä tärs Han ock än som Fyrnäma Kypmämer antra
Yfver tä turana Haf mä Kutan ti Täckholmi vandra;
Tär, tä va sant, så kalant mä Näsan i väträ Han lypa,
Järnen, ä Tupak, ä Salt, ja ält tä Han kädar; Han kypa.
Sän uppä Kruken Han kär mä tura Herrana stricka
Fin ä Tupelöl mä, så Han uti Kinne mä pricka.

Ja Han kör, som Ni hör, så varlika Resor om Sommar,
 Mutta när änteli sitt' then kalla Hystena komma,
 Tannar han ej: nej nej: hui-hai, ole-vai: utan tryker
 Wlink hela Davas-Lau krink, så tä pakom Honom ryker:
 Far som en Gar i Kalopp, göper opp Får, Kunar och Uxar,
 Keter och Päckar så vint uta Pynträna läckar och luxar,
 Kurnena, Kauran och Råk, mä Mörenä, Mölen ä Malten,
 Kädtor, Kinckan ä Läsk, juväl hela Suckan ä Kalten,
 Erter, Pynor ä Talk, Lärt, Humlana, Nisun ä Krynen,
 Hampan, Linen ä Past: ju om tä kommer i Synen
 Tä uti Pyrtäna tär, ti kinnä som sitta på Rycken
 Wast uppå Pörnär och Wark, om tä vara Trättie tycken;
 Märtar ä Kättuna mä, som Pyntren i skugen mä kjuta:
 Alt vör angara Göp, vast Han hela Taken sku bruta
 Nukar *) ä Göper tär op en tåkonen täteli Kara,
 Alt, alt mästä Han ha, jumen vast hva skulle vara:
 Sittä vörstär Han så pra till at ta uta antra vör thetta,
 Pæsta ä mästa raft: hvar kran **) så tätli uträtta.

Nä, si uppå! Then så vara vällen at Hantelän trifva
 Then plä ther uti mä, tru tä vist, Lyckeli plifva.
 Kulle mau nu icke tru, at tä vara sant såsom anna?
 Hei, tä kan som en man vär Prukum tä verkeli sanna;
 Han hafva hantla i Tak mä Pehak en Hustru som kina
 Nu tä Hun ku vara Pru, som Klasen och Peilana vina:
 Som vara vicker ä nätt, Pehakeli, Tilla, Ferumner;
 Kön uppå Kinträna mä, ä röter som Rusor ä Plummor:
 Som kan Fällink ä Kröt, vast värska ku Wiskena kuka:
 Teken ä Säppan ä alt uppå Partena hämta ä tuka.
 Ai! Tä va thorföre pra at ja nu mä antra va puden,
 Ä så mä Jomfruna här fär prinka ä lettuka ***) Pruden,
 Passipä: Krinck uti Rinck; Ram Pakas, hva *Sontra* ti kalla;
 Kottilä; Tripp; Skatriva; ä rulika Lakana alla;
 Tansa Ransyskana mä, så Ku-Sälän Kälfvana lipa
 Efter ä tunena som Pälimännerna päla ä pipa.
 Hä, ja visser ä bä, ti nuck uti Eskola Husen
 Äta nu mat uppå Wat, ti vulla bä Topen ä Skrusen;
 Wär ja nu just tycke Ust, Piki-Ginckan ä Kytt uti Makan,
 Ke ti ett Sup i min Trup, ä Bondag, †) en Top uti krakan:
 Sjunka ja klateli vill sän Tantara Fallara, Heja,
 Hurra, Kurasi, ti thes ja timper i tumberin-teja
 Men vörst Prukum och Prut ku lycka tillynska ä rupa,
 At Ti nu få Pæta vä, then Titen Thi lefva tihupa.

*) suokar **) kramvara ***) glättiga †) Pontak.

Kälfvén af Parnena full, som vackert sjuuka ä skräta!
 Källaren full uta Fin, uta Pränfin, Ölen ä Lätar!
 Fisthus, änta ti Tak mä hva som tåker at äta!
 Putana mä uta alt tä man plä väka ä mäta!
 Päsar ä Punkana tur, af Saxan-Daleri tinna!
 Lyckana ha uti alt! ä alt på Hantelen vinna!
 Altä mä kräseli pra! ä sän uti Himmelen lippa!
 När Ti pli kamla ä krä och hållas ej mer uti kippa!!!!

2

*Att ej så narli man klömna ka pärt,
 Ti rulik i värtena lifva;
 Winnas the mäste en minnelee gärt,
 Som trukna pekanta bekrifva.*

Bä tåkon keläken Sak tänka
 I then samma Taken och Tinten
 När then Ehreporne, vörsiktika, Rulika,
 Kamla, jumen then älsta Porkaren
 ä rymlika Hantelsman i Äpo

Wader Jåseph Bedrej
 mä Eskola,

Then 15 Januarii 1735 väntra saliken pärt, värn thenna värten ä
 ti Hans töta Råppen mä tur ära pekravi i Äpo Tumkyrkan then
 23 bä samma mäna ä ären. Ä rum kifva thetta ti heter, bä then
 Tötas eken Vänska Präken, Sin kamla Kjäst
 En tilla kassen som Lammen
 Then Hacksen.

Sis bonus interpres, nunquam mala verba nocebunt.
 Sis malus interpres, nunquam bona verba valebunt.

Aj! hva tä hyres vör Lammer i Tan
 Äh-hä hyr ubä, som tä läta,
 Biona vieska, hva ha ti på Pan!
 Ä Parnen ä Kummona skräta,
 Altri tä kodt, ja vörstätt uppå ti,
 Ja rukta tä lugta vül illa,
 Titta tä mäste, tä mäste kä si,
 Ui Wolkena varta så villa!

Läckana rupa så hoi, vei, voi!
 At Turné tá ranka på nuppen,
 Pyntränä untra mä huntra oi, oi!
 Rast kissa bá Eskola Kuppen;
 Alla bá kata ti rupa mä sej,
 Wist vara en pra Kara töter;
 Wolkema säja, ju Jäseph Bedrej
 Tá viska rink norr á ti Söter.

Ju ku vi tru, tá va värkeli víst
 Tru mänka nu kümra, så klaka,
 Apo så täteli Porkare mist,
 Som altri társ ¹⁾ komma tipaka,
 Altri nej men, näh altri vá
 Här ti mera si takons like,
 Som så kalant pli pekanter á så
 Ompräkas i Lanten á Rike. ²⁾

Han va, min-san, tákon artiker man,
 Wa trulik á rulik át alla,
 Alt Han bá ráka, han váka á van,
 Ti säller á näll hanom kalla,
 Luk á vörstánti bá hantel han va,
 Mä sinne härinne som ute,
 Vint han bekynte, mä lyckan så pra,
 Á lyckeli lyckta bá late.

Kurt, mä bar urt, mej vörsoka vil át,
 Perätta mä thetta hans vantell:
 Half tynner Kädtor á Sexmarkens lát
 Wa törsta then vörsta hans hantel. ³⁾
 Rast han mä lycky, så mycky nu vick;
 Ti Davas-Lans Sucknar á Kálar
 Wlinker han áter var ärena kiek
 Mä Vál, Tupak, Panten á Nálar.

Altri han kali i Pyana für
 Men väckert som Sucknanas Tjåken

¹⁾ Társ kommer af svenska ordet: Tör.

²⁾ Man måste tillstå att den aflednes lefnads- och tidesätt var vida allmänt och kunnigt.

³⁾ Efter dess egen i lifstiden gjorda berättelse.

Int han bá resan va tálfter á tur,
 Om sej altri läken bá väken.
 Placken ¹⁾ bá han, á en páran á fut
 Á lejlin ²⁾ han pruka bá sita.
 Räppuna ³⁾ pakom, á ramman imut
 Sin saker, tá han plåka rita.

Kårten á Kutan á pánkana han
 Wick komlik bá somlika ären.
 Änta ti Täckholm á Arpaka ⁴⁾ plann
 Han resa then sommar á vären;
 En käng bá lippa han sejla så gapp,
 Mä kuta, så lippa tá pricka:
 Mutt ⁵⁾ han mä mässä, tá lippa tá lapp,
 Rast kutan vast-tappa á ticka. ⁶⁾

Alt tá som vanka, han samka i kring,
 Par lupa, var träken som myra,
 Bojkana kárna han lära så vlinck,
 Ti hantla, ti sejla á tyra,
 Tenhus á putana pykte han äpp
 Á vylte mä sakerna alla.
 Alla hans volken ti lopp i kalopp
 Som han ku med placken pefalla.

Alt han kámta mä then han ta vatt,
 Mä rämman, mä kumman á parnen;
 Unter sej vöttren på Durska ⁷⁾ han satt
 Om taken á nysta then karnen:
 Kästerna tura vällkommeli han,
 Kaf stricka vörkyta Bakalen:

¹⁾ Så kallade den döde ett tjockt spanskt rör med silfver-holk, det han hemma och på resor alltid brukade.

²⁾ Trädflaska.

³⁾ Så heter gemenligen ränsel eller vätsäck på detta språk.

⁴⁾ Det är bekant, att den döde under flyktningstiden mest vistades i Arboga, och sedan efter hemkomsten äfven idkade handel á samma ort.

⁵⁾ Ett finskt ord, egentl. mutta, betyder på svenska: men.

⁶⁾ Nästan med samma ord berättade han sjelf engång såsom skämtevis om den fara, som han på sjön iråkade under återrosan från Stockholm.

⁷⁾ Vår afledne, som var öfver sjuttio år gammal, var af den vigdet, att han efter gammal vana, på samma sätt som Turkarne, mest kastade föttren i kors under sig då han skulle sitta.

Pyntren vick skärfven å syltan min-sann
Å kruppan ¹⁾ i tupan å salen.

Inte ti äntan han kante bä nö,
Int vattas åt sej, inkalunta,
Nej, tru tu mej, sin takeli prä
Han hate å teken om sunta. ²⁾
Wasli tur äran han hate också
Hus alla fyruäma keliker,
Port uta verten vick änteli kå
Nuck kammal, vörmöken och riker.

När han nu hantel å vantelen tääl ³⁾
I verten ku luta å lämna,
Wick han tur lyckan pereta sig väl,
Tä sant å tä måste ja nämna.
Wackert han varte, tä ti honom prä
Han fin nti sjukan ku stricka,
Nej om then kaula min Atam ska tö,
Mej nö ⁴⁾ å int finä sej kicka.

Sickti å ricktä tä päst vari sjuk
Han kumman å parnen petänka: ⁵⁾
Kyltika rika päkrifva sin puk,
Men alt åt ti fattia känka,
Alla han kått å vöriätelsen pe,
Som han sig tänka jurt illa.
Sälen vrån herta sin kapare ke,
Sen busta å sämna sä tilla.

¹⁾ Ett slags körf, som lagde på kålblad i form af tjocka kakor, gräddas i ugnen.

²⁾ Är äfven ett af dess egna infällen.

³⁾ Ett rent finskt ord, som ibland oförmodligen insmyger sig, betyder på svenska: Här.

⁴⁾ snö ⁵⁾ med sitt förordnande om egendomen.

